

Kivijärven kunnan kotouttamisohjelma 2023-2026

KUNNANVALTUUSTON HYVÄKSYMÄ PP.KK.VVVV

Sisällys

JOHDANTO.....	2
SUOMEN KOTOUTUMISPOLITIikka.....	2
KOTOUTTAMISOHJELMA ON OSA KUNTASTRATEGIAA.....	4
KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELYÄ.....	5
ALKUVAIHEEN OHJAUS, ALKUKARTOITUS JA KOTOUTTAMISSUUNNITELMAN LAATIMINEN.....	5
SEURANTA JA TARKISTAMINEN.....	7
TARVE ERITYISILLE TOIMENPITEILLE.....	7
PALVELUT.....	8
TE-PALVELUT.....	8
KUNNAN TYÖLLISYYSPALVELUT.....	9
TERVEYSPALVELUT.....	10
VARHAISKASVATUS.....	10
KOULUTUSPALVELUT.....	11
KULTTUURI- JA VAPAA-AIKAPALVELUT.....	13
KIVIJÄRVEN KUNNAN ASIOINTIPISTE.....	14
TILAPÄISEN SUOJELUN KUNTAMALLI KIVIJÄRVELLÄ.....	16
KUNNAN TEHTÄVÄT KOTIKUNNAN SAAVAN HENKILÖN VASTAANOTOSSA KIVIJÄRVELLÄ	17
TIEDONSAANTI JA TIETOJÄRJESTELMÄT.....	17
VALTION KORVAUKSET KUNNILLE JA HYVINVOINTIALUEILLE.....	18
KOTOUTTAMISTA TUKEVA VIESTINTÄ JA TIEDOTTAMINEN.....	19
MONIALAINEN VERKOSTOYHTEISTYÖ ERI TAHOJEN KANSSA.....	19
ASUMINEN.....	19
KOTOUTTAMISOHJELMAN SEURANTA JA PÄIVITYS.....	20

JOHDANTO

Kunnan tai useamman kunnan yhdessä on kotoutumislain mukaan laadittava kotouttamisohjelma. Kotouttamisohjelman tarkoitus on edistää kotoutumista ja monialaista yhteistyötä ja sillä voidaan vaikuttaa kotoutumisen edistämisen sisältöön. Kotoutumisen edistämisestä annetun lain 32.1 § mukaan Kunnan on laadittava kotoutumisen edistämiseksi ja monialaisen yhteistyön vahvistamiseksi kotouttamisohjelma, joka hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja jota tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Ohjelma otetaan huomioon kuntalain mukaista talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa. Ohjelmassa otetaan huomioon kaikki kunnan alueella asuvat maahanmuuttajat oleskelun perusteesta riippumatta.

Kunta vastaa kotouttamisohjelman tekemisestä ja yhteistyön käynnistämisestä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus), TE-toimiston, Kansaneläkelaitoksen (Kela) ja muiden kunnan alueella toimivien viranomaisten on osallistuttava oman toimialansa osalta ohjelman laadintaan, toteutukseen ja seurantaan. Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) mukaan viranomaisilla on velvollisuus kaikissa toimissaan edistää yhdenvertaisuutta tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti. Suomen maahanmuuttopolitiikka ja siihen liittyvän lainsäädännön valmistelu perustuvat hallituksen linjaamiin tavoitteisiin, EU:n yhteiseen maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikkaan sekä kansainvälisiin sopimuksiin. Sopimuksista tärkeimpiä ovat Euroopan ihmisoikeussopimus, kidutuksen vastainen yleissopimus, lapsen oikeuksien sopimus ja Geneven pakolaissopimus.

Kivijärven kunnan asukasluku on 1064 henkilöä. Ulkomaan kansalaisten osuus on vuonna 2022 ollut n. 1,9% väestöstä. (SotkaNET) Ulkomaan kansalaisten osuudessa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia viimeisten vuosien aikana. Kuntalaisten hyvinvointia ja osallisuutta kehitetään kuntalain ja kunnan strategian mukaisesti.

Kivijärven kunnan kotouttamisohjelma on ollut aiemmin Perusturvaliikelaitos Saarikan alueen kuntien yhteinen. Saarikkaan ovat kuuluneet Kivijärven kunnan lisäksi Kannonkoski, Karstula, Kyyjärvi sekä Saarijärvi. Vuoden 2023 alusta Saarikka lakkautettiin ja sosiaali- ja terveysasioiden hoitaminen siirtyi Keski-Suomen hyvinvointialueelle. Vastuu kotouttamisohjelman laatimisesta siirtyi samassa yhteydessä kunnan tehtäväksi.

Kivijärven kunnan kotouttamisohjelmaa on laadittu yhteistyössä eri toimialojen toimijoiden kanssa. Työhön ovat osallistuneet kunnan virkahenkilöitä, ja kotouttamisen parissa työskenteleviä henkilöitä. Kotouttamisohjelma kuvaa mahdollisimman kokonaisvaltaisesti eri toimijoiden yhteistyötä, tavoitteena maahanmuuttajan yhtenäinen palvelupolku.

SUOMEN KOTOUTUMISPOLITIikka

Suomen kotoutumispolitiikkaa ohjaa Laki kotoutumisen edistämisestä (1386/2010). Tämän kotoutumislain tavoitteena on vastata maahanmuutossa tapahtuneeseen kasvuun ja monimuotoistumiseen tukemalla maahanmuuttajien osallisuutta yhteiskunnassa ja edistää maahanmuuttajien mahdollisuutta saavuttaa muun väestön kanssa tasavertainen asema yhteiskunnassa sekä oikeuksien, että velvollisuuksien osalta.

Kotoutumislakia sovelletaan henkilöön riippumatta siitä, millä perusteella hän on Suomeen muuttanut. Kaikki Suomeen muuttavat henkilöt saavat perustietoa yhteiskunnasta ja ohjausta palveluista saadessaan oleskeluluvan tai rekisteröidessään oleskeluoikeutensa. Yksilölliset kotoutumistoimet ja -palvelut määritellään yhteistyössä maahanmuuttajan kanssa maahanmuuttajan ja hänen perheensä tarpeisiin perustuen. Kuntien maahanmuuttotyön osalta tämä tarkoittaa, että kunnilla on velvollisuus huomioida kaikki eri syistä Suomeen muuttavat henkilöt ja täten kaikkien maahan asettuvien kotoutumista tulee edistää. Suomen kotoutuspolitiikka toteutuu lain mukaisesti kolmella eri tasolla: valtakunnallisesti (hallituksen maahanmuutto- ja pakolaispoliittinen ohjelma), alueellisesti kunnan tai useamman kunnan yhteinen kotouttamisohjelma sekä yksilökohtaisesti tehtävä kotoutumissuunnitelma, johon maahanmuuttajalla on oikeus ja velvollisuus sitoutua.

Kotoutumislain tarkoituksena on edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kesken. Tavoitteena on, että laissa säädetyillä toimenpiteillä tuetaan maahanmuuttajien osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia sekä kaksisuuntaista kotoutumista.

Kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu kotoutumisen kehittämisestä, sekä sen suunnittelusta ja seurannasta paikallisesti. Kotoutumislain mukaan maahanmuuttajaväestön tarpeet on otettava huomioon kunnan ja muiden paikallisten viranomaisten suunnittelussa, toiminnassa ja seurannassa.

Kotoutumislaisissa halutaan korostaa maahanmuuttajien omaa roolia ja osuutta kotoutumisessa. Tämä tavoite näkyy myös siinä, että kotouttamisen sijaan laissa puhutaan kotoutumisesta. Kotoutuminen on luonteeltaan pitkäkestoista ja jatkuvaa. Varsinainen kotoutuminen tapahtuu vuorovaikutuksessa suomalaisen yhteiskunnan kanssa, keskeisimmin arkipäivän tilanteissa ja lähiyhteisöissä, kuten päiväkodeissa, kouluissa, harrastuksissa ja työpaikoilla.

Työllistymisen edellytysten parantamisen ohella kotoutumislaisissa painotetaan erityisesti toimenpiteitä, joilla tuetaan perheiden, lasten ja nuorten kotoutumista. Koti ja perhe muodostavat tärkeän lähiverkoston ja perheen merkitys kotoutumisen edistymisessä on keskeinen. Jokainen muuttaja kuuluu erilaisiin yhteisöihin, ja hänestä tulee myös suomalaisen yhteiskunnan jäsen. Osallisuus ja osallistuminen ovat tärkeitä koko yhteiskunnalle, sen yleiselle turvallisuudelle ja vakaudelle. Maahanmuuttajien osallistuminen yhteiskunnan toimintaan ja väestöryhmien välisen vuoropuhelun lisääminen ovat sekä kotoutumislain että valtion kotouttamisohjelman tavoitteita. Kotoutumisen edistäminen on usean viranomaisen vastuulla oleva tehtävä. Kotoutumista edistävät muun muassa kunnan peruspalvelut, TE-toimiston palvelut sekä kotoutumislaisissa säädetyt erityiset toimenpiteet ja palvelut, kuten alkukartoitus, kotoutumissuunnitelma sekä

kotoutumiskoulutus. Myös hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevat sosiaali- ja terveyspalvelut edistävät kotoutumista.

Vuoden 2023 alkupuolella lakia kotoutumisen edistämisestä (1386/2010) muutettiin kahdella eri lakimuutoksella. Laki kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta (936/2022) säätää hyvinvointialueiden roolista kotoutumislaissa. Muutokset liittyvät sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisvastuun siirtymiseen kunnilta hyvinvointialueille 1.1.2023 alkaen. Laki kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta (1083/2022) mukaan kotikunnan saaneet tilapäistä suojelua saavat henkilöt ovat kotoutumislain korvausten, kuntaan osoittamisen ja alaikäisenä ilman huoltajaa tulleiden palveluiden piirissä. Laki tuli voimaan 1.3.2023.

Kotoutumislakiin on tekeillä isompi uudistus, jonka pitäisi tulla voimaan vuonna 2025 yhdessä TE-palvelujen uudistuksen kanssa.

KOTOUTTAMISOHJELMA ON OSA KUNTASTRATEGIAA

Kotouttamisohjelma on kunnassa toteutettavan maahanmuuttopolitiikan kannalta keskeinen ohjelma-asiakirja. Ohjelma sisältää suunnitelman tavoitteista, toimenpiteistä, voimavaroista sekä yhteistyöstä maahanmuuttajien kotouttamisessa. Kunta vastaa kotouttamisohjelman laatimisesta, toimeenpanosta ja kehittämisestä sekä ohjelman toteutuksen ja vaikutusten seurannasta.

Kotouttamisohjelma on yksi ohjelmista ja suunnitelmista, joiden tulee perustua kuntastrategiaan. Kunnan tehtävä on strategiassaan päättää kehittämislinjauksensa ja tavoitteensa. Eri suunnitelmissa ja ohjelmissa sovitaan tarkemmin siitä, miten, kuka ja millä resurssilla nämä linjaukset ja tavoitteet toimeenpannaan.

Kivijärven kuntastrategia painottaa kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistämistä taloudellisesti, sosiaalisesti, ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla. Kivijärvi on aktiivisten toimijoiden yhteisö, jossa kukin antaa panoksensa kunnan elinvoimaan. Myös kotoutuminen on kaksisuuntaista. Kivijärven kunnan toimijat ja maahanmuuttajat toimivat aktiivisessa vuorovaikutuksessa toistensa kanssa.

On huomioitava, että vaikka kuntastrategia ei erikseen mainitse maahanmuuttajia linjausten kohderyhmänä, kuntalaisia koskevat linjaukset koskevat myös maahanmuuttajia. Maahanmuuttajat ovat kunnan asukkaita, kun kunta on kirjattu heidän asuinpaikakseen. Kaikki lapsia, varhaiskasvatusta, terveyttä, sivistystoimea, tai vanhuksia koskevat linjaukset koskevat myös maahanmuuttajia. Tämän lisäksi tarvitaan erillinen kotouttamisohjelma, jotta maahanmuuttajien kotoutumista tuetaan kunnan kaikkien toimijoiden yhteistyönä.

KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELYÄ

Maahanmuuttaja on yleiskäsite kuvaamaan henkilöä, joka oleskelee maassa ja jonka oleskeluoikeus on rekisteröity. Maahanmuuttajan muuttomotiivina voi olla esimerkiksi työ, Suomessa asuva tai suomalainen perheenjäsen tai pakolaisuus.

Turvapaikanhakija on henkilö, joka pyytää suojaa ja oleskelulupaa vieraasta maasta. Hakijalla on oikeus oleskella vastaanottokeskuksessa hakemuksen käsittelyn ajan.

Tilapäinen suojelu Tilapäistä suojelua voidaan antaa kansainvälisen suojelun tarpeessa olevalle ulkomaalaiselle, jonka turvallinen paluu kotimaahansa tai pysyvästi asuinmaahansa ei ole mahdollinen sen vuoksi, että maasta tai sen lähialueilta on tapahtunut joukkopako aseellisen selkkauksen tai muun väkivaltatilanteen taikka ympäristökatastrofin vuoksi. Tilapäisen suojelun antaminen edellyttää, että suojelun tarve voidaan arvioida lyhytaikaiseksi.

Kiintiöpakolainen on henkilö, jolla on YK:n pakolaisasiain päävaltuutetun UNHCR:n myöntämä pakolaisen asema.

Paluumuuttaja on ulkosuomalainen, joka on asunut Suomen rajojen ulkopuolella ja palaa takaisin Suomeen.

Kotouttamisella tarkoitetaan kotoutumisen monialaista edistämistä ja tukemista viranomaisten ja muiden tahojen toimenpiteillä ja palveluilla.

Kotoutuminen on yksilöllinen prosessi. Sillä tarkoitetaan maahanmuuttajien ja yhteiskunnan vuorovaikutteista kehitystä. Kotoutumisen tavoitteena on, että maahanmuuttajat voisivat osallistua suomalaisen yhteiskunnan toimintaan kuten muutkin maassa asuvat.

Selkokieli käsittää kaiken selkokielisen viestinnän kielestä riippumatta.

ALKUVAIHEEN OHJAUS, ALKUKARTOITUS JA KOTOUTTAMISSUUNNITELMAN LAATIMINEN

Viranomaiset ohjaavat tarvittaessa maahan muuttaneen hänen tarvitsemaansa palveluun, esimerkiksi kunnan tai TE-toimiston palveluihin alkukartoituksen laatimista varten tai hyvinvointialueen palveluihin sosiaalihuollon palvelutarpeen arviointia varten. Kotoutumista edistää myös muiden toimijoiden, kuten oppilaitosten, järjestöjen, yhdistysten ja yhteisöjen toiminta. Viranomaisten välinen yhteistyö on tärkeää. Useat lakisäätöiset tehtävät, kuten joidenkin alkukartoitusten ja kotoutumissuunnitelmien laadinta, edellyttävät monialaista yhteistyötä, joihin myös hyvinvointialueen tulee osallistua. Kunta ja TE-toimisto

koordinoivat paikallisten toimijoiden välistä yhteistyötä. Erityisesti kunnan ja hyvinvointialueen sekä TE-toimiston ja hyvinvointialueen tulee sopia yhteyshenkilöistä ja yhteistyön käytänteistä, jotta maahanmuuton palvelut ovat sujuvia ja yhteensopivia.

Työ- ja elinkeinotoimisto käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttajille, jotka ovat työttömiä ja rekisteröityneet työnhakijoiksi. Kunta käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttajalle, joka saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotukea. Työ- ja elinkeinotoimisto tai kunta voi käynnistää alkukartoituksen myös sitä pyytäneelle muulle maahanmuuttajalle, jos tämän arvioidaan sitä tarvitsevan. Alkukartoituksen järjestänyt taho ohjaa maahanmuuttajan tarvittaessa saamaan muita palveluita. Alkukartoituksen perusteella maahanmuuttajalle laaditaan tarpeen mukaan kotoutumissuunnitelma (Laki kotoutumisen edistämisestä 10 §)

Alkukartoituksessa arvioidaan maahanmuuttajan kotoutumisvalmiuksia sekä elämäntilannetta, ja siitä johtuvia palvelutarpeita. Kartoituksen tavoitteena on tunnistaa maahanmuuttajan osaaminen, aikaisempi koulutus ja kokemus, kielitaito tai luku- ja kirjoitustaito, muut taidot sekä kiinnostusalueet. Lisäksi pyritään selvittämään maahanmuuttajan vahvuudet ja heikkoudet sekä kunnan tarjoamat työllistymis-, harrastus-, opiskelu- ja/tai yrittäjyysmahdollisuudet.

Alkukartoitukseen liittyvän haastattelun tekee maahanmuuttajien palveluun erikoistunut asiantuntija. Näin varmistetaan palveluprosessin käynnistyminen. Kunnan vastuulla on työvoiman ulkopuolella olevien alkukartoitus. Kunta voi tehdä alkukartoituksen sitä pyytäneelle maahanmuuttajalle, jos tämän arvioidaan tarvitsevan alkukartoitusta. Tällöin kunta saa jo varhain mahdollisuuden tunnistaa tarpeet kotoutumista edistäviin palveluihin. Siinä selvitetään asiakkaan subjektiivisia oikeuksia eri palveluihin.

Alkukartoitus tulee aloittaa 2 kk kuluessa asiakkuuden alkamisesta tai kuntaan muutosta. Kotoutumissuunnitelma laaditaan henkilölle, jos alkukartoituksen perusteella arvioidaan, että suunnitelma edistäisi hänen kotoutumistaan. Kotoutumissuunnitelman laatiminen käynnistetään viimeistään kahden viikon kuluttua alkukartoituksen jälkeen, se voidaan tehdä myös samalla kerralla. Kotoutumissuunnitelman kestosta, muuttamisesta ja keskeytyneen suunnitelman jatkamisesta sovitaan kunnan, TE-toimiston ja maahanmuuttajan kesken.

Kotoutumissuunnitelma ja maahanmuuttajalle laaditut muut asiaan liittyvät suunnitelmat on sovitettava yhteen. Suunnitelmassa huomioidaan mahdollisuuksien mukaan koko perheen tilanne ja palvelujen tarve. Kotoutumissuunnitelman mukaiset toimenpiteet toteutetaan tarvittaessa monialaisena yhteistyönä. Kun kotoutumissuunnitelma tehdään kunnassa, on tärkeää, että suunnitelman tiedot yhdistetään muihin kunnassa tehtäviin palvelusuunnitelmiin (esim. päivähoido, perusopetus, lastensuojelu, vammaispalvelut). Kotoutumissuunnitelman toteuttaminen vaatii monialaista yhteistyötä. Kotoutumissuunnitelma ei voi olla sisällöltään eikä kestoiltaan kaavamainen. Kivijärvellä kotouttamisen koordinaattori laatii kotoutumissuunnitelman yhteistyössä muiden tahojen kanssa ja seuraa kotoutumissuunnitelmaa yhdessä asiakkaan kanssa.

Hyvinvointialue voi osallistua alkukartoituksen tai kotoutumissuunnitelman laatimiseen kunnan tai TE-toimiston pyynnöstä, jos maahanmuuttajan palveluntarve edellyttää eri viranomaisten palveluiden yhteensovittamista. Kunta ja TE-toimisto huolehtii, että hyvinvointialue osallistuu monialaisen suunnitelman laatimiseen tarvittaessa. Kunta voi laatia alkukartoituksen ja alaikäisen kotoutumissuunnitelman alaikäisille.

Ensimmäinen kunnan tekemä kotoutumissuunnitelma tehdään enintään vuodeksi. Tämä sen takia, koska eteen voi tulla jo tehtyyn suunnitelmaan vaikuttava äkillinen tekijä, kuten esim. raskaus, sairaus, vamma tai muu äkillinen tekijä. Aktiivinen kotouttamisjakso on Suomessa 3 vuotta. Kotouttamisaikaa voidaan venyttää kahdella vuodella, jos kotouttaminen vaatii erityistoimenpiteitä, kuten vakavan sairauden aiheuttama tilanne. Viisi vuotta tarkoittaa, että kotoutuja on erityispalveluiden piirissä. Kahden vuoden lisäajan voi saada mm. kidutusta kokenut tai ikääntynyt ihminen. Kotouttamisaika tulee lyhenemään uuden kotolain myötä kahteen vuoteen.

Kotoutumissuunnitelmassa voidaan myös sopia oman äidinkielen opetuksesta ja yhteiskuntaan perehdyttävästä opetuksesta. Suunnitelmassa huomioidaan luku- ja kirjoitustaidon ja/tai perusopetusta täydentävän opetuksen tarve. Työttömille maahanmuuttajille kielikoulutusta järjestää pääsääntöisesti Työ- ja elinkeinotoimisto. TE-toimisto ohjaa Kivijärvelle muuttavat maahanmuuttajat kielikoulutukseen kotoutujan alkukartoituksen jälkeen. Peruskouluikäisten lasten kielenopetus tapahtuu muun koulunkäynnin ohessa. Erityisesti vanhemmille annetaan tietoa ja neuvontaa lapsiperheille suunnatuista palveluista sekä suomalaisen yhteiskunnan perheitä koskevasta lainsäädännöstä ja käytännöistä.

SEURANTA JA TARKISTAMINEN

Kotoutumissuunnitelman laatimisesta vastaavan viranomaisen (kunta/TE-toimisto) on seurattava kotoutumissuunnitelman toteutumista. Kotoutumissuunnitelman laatiminen on täydentyvä prosessi ja suunnitelmaa tulee tarpeen mukaan päivittää vastaamaan muuttuneita olosuhteita tai tavoitteita. Kunnan on tarkistettava kotoutumissuunnitelma maahanmuuttajan palvelutarpeen mukaisesti tai vähintään kerran vuodessa. TE-toimistojen on tarkistettava kotoutumissuunnitelma työnhakijan haastattelun yhteydessä tai työnhakijan pyynnöstä, jollei tarkistaminen ole ilmeisen tarpeetonta. Suunnitelma voidaan tarkistaa myös osapuolten sitä erikseen pyytäessä. Kivijärvellä seuranta- ja tarkistusvastuu on kotouttamisen koordinaattorilla.

TARVE ERITYISILLE TOIMENPITEILLE

Kotoutumislaisissa säädetään muista kotoutumista tukevista ja edistävästä toimenpiteistä ja palveluista, jotka tulee huomioida sekä kotouttamisohjelmia että kotoutumissuunnitelmia

tehtäessä ja toteutettaessa. Toimenpiteet kirjataan kotoutumissuunnitelmaan maahanmuuttajan henkilökohtaisen tarpeen mukaisesti. Erityisiä toimenpiteitä tarvitsevilla maahanmuuttajalla tarkoitetaan henkilöä, joka tarvitsee tehostettuja kotouttamisen palveluita mm. sairauden, vamman tai muun syyn vuoksi alentuneen toimintakyvyn, iän, perhetilanteen, luku- ja kirjoitustaidottomuuden tai muun vastaavan syyn perusteella. Erityisiä toimenpiteitä voivat tarvita esimerkiksi ikääntyneet, yksinhuoltajat, kidutusta kokeneet sekä lastensuojelun toimenpiteitä tarvitsevat lapset ja nuoret.

Erityisiä toimenpiteitä tarvitsevan henkilön palveluita ja tukitoimia voivat olla mm:

- trauman kokeneiden maahanmuuttajien erityispalveluiden järjestäminen
- vamman, sairauden tai muun syyn takia erityispalveluita tarvitsevan maahanmuuttajan palveluista huolehtiminen
- tuesta ja kuntoutuksesta huolehtiminen
- lastensuojelutarpeiden tunnistaminen ja niihin vastaaminen
- tuen tarjoaminen haavoittuvassa asemassa olevalle, mm.
 - ihmiskaupan uhrille
 - päihde-, väkivalta-, terveys- tai mielenterveysongelmien kanssa tai niiden vaikutuspiirissä elävälle henkilölle
 - sukupuolen, iän, vamman sairauden tai muun takia syrjäytyneelle tai syrjäytymisuhan alla elävälle henkilölle

PALVELUT

Maahanmuuttoasioiden sujuva toiminta ja kotoutumisen onnistuminen edellyttää aktiivista, poikkihallinnollista yhteistyötä eri toimijoiden välillä. Kunnan ja hyvinvointialueen, sekä eri viranomaisten palveluista on rakennettava jokaiselle maahanmuuttajalle polku tavoitteena onnistuneesti kannustaa maahanmuuttajia kotoutumaan uuteen kotimaahansa ja hyvän elämän rakentaminen. Palveluiden tarjonnassa huomioidaan kulttuurisensitiivinen ote

TE-PALVELUT

Työ on yksi kotoutumisen kannalta tärkeimmistä seikoista. Sen avulla toivotaan löytyvän mielekäs rooli uudessa yhteiskunnassa. Työn kautta sosiaaliset kontaktit kantaväestöön mahdollistuvat ja henkilön kielitaito karttuu.

TE-palveluissa laaditussa kotoutumissuunnitelmassa sovitaan niistä kotoutumista edistävästä palveluista, joiden avulla tuetaan maahanmuuttajan työllistymistä tai koulutukseen sijoittumista. Työtön työnhakija voidaan ohjata työvoimakoulutuksena järjestettävään kotoutumiskoulutukseen tai suorittamaan omaehtoisia opintoja, joita voidaan laissa säädettyjen edellytysten täytyessä tukea työttömyysetuudella.

Osallistuminen kotoutumiskoulutukseen, kuten suomen kielen opiskeluun on usein ensimmäinen kotoutumissuunnitelmassa sovittu palvelu. Kotoutumiskoulutusta järjestävät TE-palvelut työvoimakoulutuksena sekä vapaan sivistystyön kenttä. Rahoitus näihin koulutuksiin tulee eri lähteistä. Kivijärven lähin kotoutumiskoulutusta järjestävä taho on Karstulan Evankelinen Opisto. Lisäksi mm. kielikoulutuksia on saatavilla verkkovälitteisesti etäkoulutuksena. TE-toimistojen asiakkaille opetusta pitää olla vähintään 20 tuntia viikossa, jos halutaan opiskella työttömyysetuudella tuetussa omaehtoisessa opiskelussa. Kotoutumiskoulutuksen aikana työvoimapalveluiden tehtäviin kuuluu kotoutumislain piirissä olevien asiakkaiden henkilökohtainen ohjaustyö, asiakkaan motivointi sekä yksilöllisen kotoutumissuunnitelman laadinta ja toteutuksen tukeminen ja seuranta suhteessa työllistymiseen. Siihen sisältyy myös TE-palveluiden keskeisen lainsäädännön asettamien oikeuksien, velvollisuuksien ja niistä aiheutuvien seuraamusten henkilökohtainen informointi. Kotoutumisprosessi muodostuu asiakasta eteenpäin vievistä palvelukokonaisuuksista ja eri työvoimapolitiittisista toimenpiteistä. Toimenpiteiden toteutumista seurataan asiakaskohtaisesti.

Maahanmuuttajien työllisyysaste on Suomessa heikompi kaikissa ikäryhmissä kantaväestöön verrattuna. Suomen kielen oppiminen on avain suomalaiseen työelämään. Toisena haasteena on kotoutumiskoulutuksen jälkeen opintoihin pääseminen. Oppilaitokset edellyttävät riittävää suomen kielen taitoa. Kunnan on hyvä tehdä tiivistä yhteistyötä maahanmuuttajien opiskelemaan ohjauksen kanssa, jotta mahdollisimman moni aikuinen maahanmuuttaja ohjautuu tarpeisiinsa nähden sopivaan koulutukseen. Maahanmuuttajan työllistymisen tukeminen ja koulutukseen ohjaaminen erilaisin käytännön toimenpitein on TE-toimiston, Kelan ja kunnan tehtävä.

KUNNAN TYÖLLISYYSPALVELUT

Työikäisten kotouttaminen painottuu julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain mukaisiin työllistymistä edistäviin toimiin, kuten ohjaamiseen avoimiin työpaikkoihin, työvoimakoulutukseen ja muihin ammatillisen kehittymisen palveluihin, kotoutujan omaehtoiseen koulutukseen ja työllistymistä edistäviin palveluihin. Työllisyydenhoidon tavoitteita ovat muun muassa pitkäaikaistyöttömyyden ennaltaehkäisy ja nuorisotyöttömyyden alentaminen.

Kunnan eri toimialat, yritykset, yhdistykset sekä muut kolmannen sektorin toimijat tarjoavat työttömille mahdollisuuden eri alojen työtehtäviin avoimissa työpaikoissa, palkkatuetussa työssä, työkokeilussa, kuntouttavassa työtoiminnassa ja koulutusten oppisopimus- ja harjoittelupaikoissa. Hyvinvointialueen tarjoama kuntouttava työtoiminta on tarkoitettu työttömille työnhakijoille, joilla on pitkäaikaisesta työttömyydestä tms. elämäntilanteesta johtuvia vaikeuksia sijoittua työelämään ja jotka tarvitsevat erityistä tukea arjenhallintaan ja palveluiden käyttämiseen. Tavoitteena on edesauttaa ja parantaa niiden henkilöiden työ- ja toimintakykyä, joilla on oma halu muuttaa elämäntilannettaan.

Kotoutujalle laaditaan TE-toimistojen sekä kunnan välisenä yhteistyönä kotoutumissuunnitelma, johon sisällytetään kotoutumista edistäviä toimenpiteitä. Kunnan on huolehdittava, että paikalliset palvelut soveltuvat myös kotoutujalle. Kotoutujalla on samat työnhakijan oikeudet ja velvollisuudet osallistua tarjottuihin palveluihin kuin kantaväestöllä. Viranomaisilla on velvollisuus tarjota aktiivisesti toimenpiteitä määrärahojen puitteissa.

TERVEYSPALVELUT

Terveyspalvelut siirtyivät 1.1.2023 hyvinvointialueelle. Sosiaali- ja terveyspalveluista Kivijärvellä huolehtii Keski-Suomen Hyvinvointialue (www.hyvaks.fi).

Maahanmuuttajille tarjotaan samat terveyspalvelut kuin muillekin kuntalaisille; hoitajan ja lääkärin päivystys- ja ajanvarausvastaanotto, äitiys- ja perhesuunnitteluneuvola, lastenneuvola, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto, aikuisneuvola, fysioterapia, psykologi, sosiaalityöntekijä, suun terveydenhuolto ja tarvittaessa vuodeosastohoito. Tarkempaa tietoa saatavissa olevista palveluista saa www.jyvaskyla.fi › Terveys -sivuilta.

Suomeen tullut henkilö, jolle myönnetään Suomessa kotikunta, on sosiaali- ja terveyspalvelujen suhteen samassa asemassa kuin kuka tahansa kuntalainen. Tilapäisen suojelun asiakkaille sekä turvapaikanhakijoille sote-palvelut järjestää ja kustantaa vastaanottokeskus.

Jos tilapäisen suojelun perusteella oleskeluluvan saaneella lapsella todetaan lastensuojelutarvetta, lastensuojelun järjestämisestä vastaa Hyvinvointialue. Vielä suojelussa olevan sosiaalipalveluiden osalta käännetään vastaanottokeskuksen puoleen. Maahanmuuttajan sosiaalipalveluista huolehtii Hyvinvointialue. Jos sote-palveluun osallistuminen vaatii tulkkia, sen hankkii Hyvinvointialue ja kustantaa vastaanottokeskus.

Tulkin, lääkärin ja terveydenhoitajan ajanvaraukset tulee tehdä hyvissä ajoin ja vastaanotolle varataan tarvittaessa kaksinkertainen aika normaaliin vastaanottoaikaan verrattuna. Tulkin ammatillisuus ja asiantuntevuus ovat ehdottoman tärkeitä luottamuksen saavuttamiseksi. Lasta tai sukulaista ei koskaan käytetä tulkkina. Suomessa on luotu monikielinen lastensuojelun infosivusto maahanmuuttajille ja se löytyy: www.lastensuojelu.info. Tiedossa olevasta tulkkaustarpeesta on tärkeää olla yhteydessä terveyskeskukseen ennen käyntiä.

VARHAISKASVATUS

Maahanmuuttajaperheitä ohjataan heti kotoutumisen alkuvaiheessa hakeutumaan varhaiskasvatukseen piiriin lapsen suomen kielitaidon kehittymisen ja suomalaiseen kulttuuriin tutustumisen edistämiseksi. Tavoitteena on, että lapsi oppii suomen kielen

perusrakenteet ja selviää arjen tilanteista suomen kielellä. Arvioidaan lapsen tuen tarvetta ja laaditaan Suomi toisena kielenä suunnitelma (S2-suunnitelma).

Kivijärven kunnassa on Nuppukummun päiväkotit sekä perhepäivähoitoa. Varhaiskasvatukseen henkilöstö kohtaa arjessaan perheitä, jotka saattavat olla vasta tutustumassa suomalaiseen yhteiskuntaan, jossa on paljon erilaisia ohjeita ja sääntöjä sekä totuttuja tapoja. Henkilöstöltä edellytetään vuorovaikutustaitoja sekä lapsen ja hänen vanhempien kieli- ja kulttuuritaustan huomioimista. Varhaiskasvatusta tiedotetaan maahanmuuttajalapsesta ja hänen mahdollisista erityistarpeista ennen varhaiskasvatukseen aloittamista.

Maahanmuuttajataustaiset lapset sijoitetaan varhaiskasvatukseen suomenkielisten lasten joukkoon ottaen kuitenkin huomioon kunkin lapsen yksilölliset erityistarpeet. Osallistuminen varhaiskasvatukseen tukee maahanmuuttajalapsen mahdollisuutta oppia suomea toisena kielenä luonnollisissa tilanteissa toisten lasten ja kasvattajien kanssa. Tavoitteena on tutustuttaa lapsi suomalaiseen tapakulttuuriin ja lähiympäristöön niin, että hän selviää jokapäiväisistä tilanteista suomen kielellä. Vanhempien toiveita hoitoon liittyvistä asioista pyritään kunnioittamaan ja toteuttamaan mahdollisuuksien mukaan. Jokaiselle lapselle tehdään varhaiskasvatussuunnitelma, johon on maahanmuuttajalapselle laadittu omat tavoitteet.

Yhteistyö perheiden kanssa on tärkeää. Päiväkodit antavat tietoa vanhemmille ja tukevat lasten kasvatuksessa ja sitä kautta perheiden kotoutumista. Perheiden kanssa käytetään selkokieltä. Varhaiskasvatus tukee vanhempia omatoimisuuteen mm. kirjoittamalla tiedotteita ym. selkosuomella, tarvittaessa hyödynnetään kuvia. Lapsia ei käytetä tulkkeina. Varhaiskasvatuksessa testataan lapsen kielitaitoa ja arvioidaan kouluvalmiuksia yhteistyössä perheneuvolan kanssa. Tuetaan lapsen kaksikielisyyttä ja oman kulttuuri-identiteetin rakentumista.

KOULUTUSPALVELUT

Esiopetus

Esiopetukseen on osallistuttava oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna. Esiopetus on oppilaille maksutonta opetusta, jossa oppilas harjoittelee koulussa tarvittavia taitoja ja vahvistaa lapsen tervettä itsetuntoa myönteisten oppimiskokemusten avulla. Esiopetusta annetaan koulupäivinä keskimäärin 4 tuntia päivässä. Esiopetusvuonna tehtävien arviointien lisäksi lapsen kielen kehittymistä ja kielen tasoa voidaan arvioida soveltuvilla testeillä ja materiaaleilla. Esiopetussuunnitelman laadinnassa kiinnitetään erityisesti huomiota S2-kielen opetussuunnitelmaan. Kivijärvellä otetaan käyttöön Suomen kielen oppimisen seurantalomake. Lomake siirretään vanhempien luvalla kouluun koulutulokaskaavakkeen mukana, jolloin syntyy jatkumo alakouluun, ja tieto kielen kehityksen vaiheista on näkyvissä. Yhteistyö nivelvaiheessa lasten siirtyessä

perusopetukseen on tärkeää. Esimerkiksi kuvien käyttöä opetuksen tukena voi jatkaa perusopetuksessakin. Esiopetusta annetaan Kivijärvellä Tainionmäen koululla.

Perusopetus

Perusopetuksessa tavoitteena on osallistuminen valmistavaan opetukseen ja siirtyminen yleisopetuksen opintoluokkaan. Tarvittaessa opiskelua tuetaan tukitoimilla. Tavoitteena on, että jokainen opiskelun aloittanut saa peruskoulun päättötodistuksen ja siirtyy toisen asteen opiskeluun. Perusopetuksessa työtä tehdään yhteistyössä koulun, opettajien, oppilashuollon ja nuorisotyöntekijöiden kanssa.

Perusopetuksen opetussuunnitelman mukaan maahanmuuttajien opetuksessa on otettava huomioon oppilaiden taustat ja lähtökohdat kuten äidinkieli ja kulttuuri, maahanmuuton syy ja maassaoloaika, aikaisempi koulutushistoria sekä kasvatus- ja opetusperinteet lähtömaassa. Huoltajat tutustutetaan suomalaiseen koulutusjärjestelmään, koulun toiminta-ajatuksiin, opetussuunnitelmaan, arviointiin, opetusmenetelmiin sekä oppilaan oppimissuunnitelmaan. Perusopetusta annetaan Kivijärvellä Tainionmäen koulussa.

S2 opetusta annetaan peruskoulun ajan. Suomi toisena kielenä (S2) - opetus on perusopetuksen opetussuunnitelmaan sisältyvää opetusta. S2 on tarkoitettu kaikille niille oppilaille, joiden kielitaito ei ole äidinkielen tasoinen kielen kaikilla osa-alueilla. Kriteerinä tulee käyttää ainoastaan kielitaidon tasoa eikä esimerkiksi synnyinmaata, kansalaisuutta, väestörekisteriin merkittyä äidinkieltä tai Suomessa oloaika. Kielitaidon tason arvioi S2-opettaja yhdessä muiden oppilasta opettavien opettajien kanssa. S2-opetusta järjestetään äidinkielen tunneilla eriytettynä, erillisinä S2-tunteina tai tukiopetuksena. Oppilaan todistuksessa S2-oppimäärä arvioidaan ”Suomi äidinkielenä”-oppimäärän sijasta.

Perusopetukseen valmistava opetus

Oppivelvollisuusikäisille ja esiopetusikäisille maahanmuuttajalapsille voidaan antaa perusopetukseen valmistavaa opetusta. Sen tavoitteena on tukea oppilaiden tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan sekä antaa tarvittavat valmiudet perusopetukseen siirtymistä varten. Valmistavaa opetusta annetaan Kivijärven Tainionmäen koululla 7–16-vuotiaille maahanmuuttajataustaisille oppilaille, joiden suomen kielen taito ei vielä ole riittävän hyvä perusopetuksen ryhmässä opiskeluun. Valmistavan opetuksen laajuus vastaa yhden vuoden oppimäärää. Valmistavan opetuksen rinnalla oppilaat siirtyvät perusopetuksen luokka-asteille, iän ja taitojen mukaisesti.

Valmistavan opetuksen järjestäminen rahoitetaan oppilaskohtaisella valtionosuudella. Perusopetukseen valmistava opetus rahoitetaan valtionosuudella, joka on kytketty oppilaan läsnäolokuukausien määrään. Paikallisen opetussuunnitelman laatii opetuksen järjestäjä käyttäen lähtökohtina opetussuunnitelman perusteita, valtioneuvoston määritellyjä valtakunnallisia tavoitteita sekä soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita. Valmistavaan opetukseen ei ole määritelty valtakunnallista

tuntijakoa eikä oppimäärää, vaan jokaiselle oppilaalle laaditaan oma henkilökohtainen opinto-ohjelma.

Kodin ja koulun yhteistyö vaatii erityisesti alkuvaiheessa panostusta. Vanhemmille tarjotaan tilaisuuksia tutustua suomalaiseen kouluun. Koulu osaltaan tukee vanhempia omatoimisuuteen mm. kirjoittamalla tiedotteet ym. selkosuomella, tarvittaessa kuvia hyödyntäen. Kontaktit suomalaisten lasten ja nuorten kanssa ovat tärkeitä maahanmuuttajalapsen ja -nuoren kotoutumisessa. Lasta ja nuorta kannustetaan harrastuksiin ja erilaisiin vapaa-ajantoimintoihin yhdessä suomalaisten lasten ja nuorten kanssa. Koulu tekee yhteistyötä nuorisotoimen kanssa.

Toisen asteen koulutus

Perusopetuksen jälkeen oppilas voi jatkaa opintojaan toisen asteen koulutuksessa ammatillisessa peruskoulutuksessa tai lukiossa. Ammatillinen peruskoulutus antaa opiskelijalle ammattitaidon jossakin ammatissa. Lukiossa annetaan yleissivistävää opetusta, joka antaa valmiudet ylioppilastutkinnon suorittamiseen. Lukio-opiskelu ja muu toisen asteen koulutus on mahdollista naapurikunnissa, esimerkiksi Karstulan, Kinnulan tai Perhon lukiossa tai Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopistossa (Poke) Viitasaarella, joihin kaikkiin koulutuksen järjestäjät ovat järjestäneet koulukuljetukset. Tämän jälkeen opiskelija voi jatkaa opintojaan ammattikorkeakoulussa tai yliopistossa.

Kansalaisopisto

Vapaan sivistystyön yhtenä päämääränä on koulutuksellisen tasa-arvon edistäminen. Karstulan kansalaisopistolla on koulutustarjontaa myös Kivijärvellä. Kansalaisopistossa on mahdollisuus yhteisölliseen toimintaan, liikunnan, musiikin ja kädentaitojen opintojen kautta. Opetusohjelma julkaistaan kotitalouksiin ja kunnan palvelupisteisiin ennen syyslukukauden alkua.

KULTTUURI- JA VAPAA-AIKAPALVELUT

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluilla on tärkeä rooli kotoutuksessa kunnan peruspalveluna. Kotouttamislain tavoite on tukea myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien välillä ja lisätä osallisuutta.

Yhteisten kokoontumispaikkojen ja aktiviteettien kautta voidaan paitsi vahvistaa nuorten kiinnostusta ja osallisuutta yhteiskuntaan, myös edistää eri ryhmien välistä kanssakäymistä ja hyviä etnisiä suhteita. Kotoutumisen edistäminen taiteen ja kulttuurin avulla edistää maahanmuuttajien oman identiteetin, kielen ja kulttuurin vaalimista. Siksi maahan muuttaneita kannustetaan liittymään yhdistystoimintaan ja perustamaan myös omia yhdistyksiä.

Kivijärven kunnassa on laaja ja monipuolinen yhdistys- ja järjestötoimijoiden kenttä (urheiluseura, kotiseutuyhdistys, kyläyhdistykset, kulttuuritoimijat, MLL, 4H, metsästysseurat jne.) ja aktiiviset seurakunnat. Paikallinen urheiluseura tarjoavaa hyvän mahdollisuuden tutustua ikätovereihin ja paikalliseen liikuntakulttuuriin. Kaikki kulttuuritapahtumat ja tilaisuudet ovat avoinna kaikille ja pääosin maksuttomia.

Kirjaston kirjasto- ja tietopalvelujen tavoitteena on edistää väestön yhtäläisiä mahdollisuuksia sivistykseen, kirjallisuuden ja taiteen harrastamiseen, jatkuvaan tietojen, taitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen, kansainvälistymiseen, elinikäiseen oppimiseen sekä aktiiviseen kansalaisuuteen, demokratiaan ja sananvapauteen. Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat yhteisöllisyys, moniarvoisuus ja kulttuurinen moninaisuus.

Pääsääntöisesti kirjastopalvelut ovat ilmaisia ja kaikille tarkoitettuja. Lainattavissa on selkokielikirjoja suomeksi. Kirjaston henkilökunta opastaa kirjastokortin hankkimisessa sekä neuvoo ja ohjaa kirjastopalveluiden käytössä.

Myös seurakunnat tarjoavat monipuolista toimintaa.

KIVIJÄRVEN KUNNAN ASIOINTIPISTE

Viranomaisten lähipalvelut toimivat kaukana Kivijärveltä, mutta Kivijärvellä toimii eri viranomaisten yhteinen asiointipiste, jossa palvelua on mahdollista saada myös etänä. Kivijärven asiointipisteessä on saatavilla Kelan, TE-toimiston, Poliisin, Digi- ja Väestötietoviraston (DVV), Oikeusavun ja Veron palveluja. Palveluneuvoja opastaa laitteiden ja sähköisten palvelujen käytössä. Asiointipisteen palveluneuvoja ottaa vastaan ja luovuttaa lomakkeita, neuvoo asian vireillepanossa ja käsittelyssä sekä tukee sähköisten palvelujen käyttöä. Etäpalvelulaitteisto on erillisessä huoneessa, jossa voi asioida luottamuksellisesti viranomaisen kanssa. Palvelutilanteena etäasiointi vastaa henkilökohtaista asiointia virastossa. Etäpalvelun käyttö ei vaadi asiakkaalta osaamista – palveluneuvoja auttaa laitteiden käytössä sekä hoitaa etäpalvelujen ajanvaraukset (TE-palvelut, verohallinto, DVV). Etäpalvelu Kelaan toimii joka päivä nonstoppina, ilman ajanvarausta.

Kansaneläkelaitos (KELA)

Oikeus Suomen sosiaaliturvaan ratkaistaan pääasiallisesti sen perusteella, kuinka pitkältä oleskelusta on kysymys. Vakinaisesti Suomeen muuttava henkilö pääsee yleensä Suomen sosiaaliturvan piiriin muuttohetkestä lukien ja voi saada Kelan etuuksia. Vakinaiseksi asumiseksi lasketaan esimerkiksi paluumuutto, vähintään kahden vuoden työskentely Suomessa sekä avioliitto tai muu läheinen perhesuhde Suomessa vakinaisesti asuvan henkilön kanssa. Lisäksi vaaditaan, että oleskelulupa on myönnetty vähintään vuodeksi, jos on velvollinen oleskeluluvan hankkimaan. Oleskelulupia myöntää Maahanmuuttovirasto.

Jos henkilö muuttaa Suomeen tilapäisesti asumaan, ei hänellä yleensä ole oikeutta Kelan sosiaaliturvaetuuksiin. Esimerkiksi opiskelijoiden katsotaan muuttavan Suomeen tilapäisesti, jos muuton ainoa syy on opiskelu. Tietyissä tapauksissa henkilö kuuluu Suomen sosiaaliturvan piiriin työskentelyn perusteella.

Kivijärven asiointipisteellä hoituvat Kelan asiat:

- Asiakkaan monipuolinen neuvonta eri elämäntilanteissa, mm. hakemuksen täyttö, etuuksista ja hakuajoista kertominen yleisellä tasolla
- Hakemuksen, liitteen tai muun asiakirjan vastaanotto
- Esitteen/lomakkeen yms. materiaalin antaminen
- Verkkopalveluiden käyttöön opastaminen
- Ajanvaraus puhelinajanvarauspalveluun
- Etäpalvelutilanteen valmistelu ja palvelutilanteessa tukeminen tarvittaessa
- Palveluiden etätulkkauksilanteen valmistelu ja yhteydenotto

TE-palvelut

TE-palveluilla on keskeinen rooli kotoutumisen suunnittelussa ja toteuttamisessa. TE-toimistot vastaavat työnhakijoiden alkukartoituksesta, kotoutuskoulutuksesta ja työllisyyden edistämisestä.

Asiointipiste:

- TE-palveluiden yleisneuvonta
- Verkkopalvelujen käyttö ja niissä opastaminen
- Julkaisujen, esitteiden, ja lomakkeiden jakaminen ja vastaanotto
- Etäpalvelun valmistelu ja palvelun tukeminen

Poliisi

Sisä-Suomen poliisilaitoksen pääpoliisiasema on Tampereella. Kivijärveä lähimmät poliisiasemat ovat Saarijärvellä (keskiviikkoisin ajan etukäteen varanneille) sekä Jyväskylässä. Poliisin lupapalveluauto käy Karstulassa kerran kuukaudessa. Oleskelulupa-asiat ratkaistaan Jyväskylän poliisiasemalla ajanvarauksella. EU-kansalaisen rekisteröinnit, pysyvä oleskeluoikeus, tilapäisen suojelun hakeminen sekä oleskelukortin ja pysyvän oleskelukortin myöntäminen EU-kansalaisen perheenjäsenelle, joka on kolmannen maan kansalainen, tehdään kaikilla poliisiasemilla. Kivijärvellä tiettyjä poliisiasioita voi hoitaa asiointipisteestä käsin.

Verohallinto

Verohallinnon avustavat tehtävät (lomakkeiden jakaminen, lomakkeiden täytössä avustaminen, verkkopalveluissa opastaminen ja avustaminen).

Veron etäpalvelut:

- Henkilöverotuksen ennakkoratkaisut asiantuntijaneuvonta
- Maatilojen sukupolvenvaihdoksen asiantuntijaneuvonta
- Perintö- ja lahjaverotuksen ennakkoratkaisut asiantuntijaneuvonta

Digi- ja väestötietovirasto, DVV

DVV:n palveluja on saatavilla Kivijärven asiointipisteellä etäpalveluina kattavasti. Lähin Digi- ja väestötietoviraston toimipiste on Jyväskylässä osoitteessa Vapaudenkatu 58A, 40100 Jyväskylä.

Suomeen muuttaneelle ja Suomessa asuvalle ulkomaalaiselle henkilölle voidaan merkitä väestötietojärjestelmään kotikunta Suomessa, jos hänellä on tarkoitus jäädä Suomeen vakinaisesti asumaan ja lisäksi pysyvä tai jatkuva oleskelulupa tai vähintään yhden vuoden oleskeluun oikeutettava tilapäinen oleskelulupa sekä kotikuntalaissa säädetty erityisperuste. EU-kansalaiset ja pohjoismaiden kansalaiset eivät tarvitse oleskelulupaa. Kotikunnan saamiseksi EU-kansalaiselta edellytetään poliisin suorittamaa oleskeluoikeuden rekisteröintiä. Suomessa vakituisesti asuvista henkilöistä merkitään väestötietojärjestelmään lisäksi muun muassa nimi, syntymäaika, kansalaisuus, perhesuhdetiedot (mm. vihkitodistus) ja osoite. Rekisteröinnin perusteella ulkomaalaiselle annetaan henkilötunnus. Tilapäisen suojelun asiakkaat ovat oikeutettuja henkilötunnukseen (myönnetty jo rajalla tullessa tai hakien DVV:ltä).

TILAPÄISEN SUOJELUN KUNTAMALLI KIVIJÄRVELLÄ

Maaliskuussa 2022 Suomi otti käyttöön EU:n tilapäisen suojelun direktiivin, kun Suomeen alkoi saapua ukrainalaisia turvapaikanhakijoita Venäjän hyökättyä Ukrainaan. Tilapäistä suojelua saavien ihmisten majoittaminen on kunnalle vapaaehtoista. Kunta saa korvauksen jokaisesta majoittamastaan tilapäistä suojelua saaneesta henkilöstä. Korvaus laskutetaan majoittumispäivien lukumäärän mukaan (9,25 €/hlö/vrk, tilanne 02/2023)

Kunta vastaa kuntamallissa olevien asiakkaiden vastaanotosta ja alkuvaiheen kotoutumisesta. Kotouttamisen koordinaattori toimii ohjaajana ja opastajana sekä vastaanottokeskuksen ”välikätenä”. Koordinaattori vastaanottaa asiakkailta tunnistautumiset kerran kuukaudessa vastaanottorahan saamista varten. Koordinaattori myös vastaa asuntojen kalustamisesta yhdessä kunnan muiden virkahenkilöiden kanssa, sekä antaa asumiseen liittyvää neuvontaa. Hän pitää asiakkaita ajan tasalla tilapäisen suojelun prosessien osalta ja antaa siihen liittyvää ajantasaista ohjausta.

Oltuaan vuoden Suomessa rekisteröityneenä henkilönä, voi tilapäisen suojelun asiakas hakea Kivijärveltä kotikuntaa. Kivijärvi on tehnyt kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämiseksi toistaiseksi voimassa olevan sopimuksen ELY-keskuksen kanssa. Tämä sopimus sekä kunnan kotouttamisohjelma ovat edellytyksiä kotoutumislain mukaisten

korvausten maksamiselle. Tilapäistä suojelua saavan osalta vastaanottokeskus tekee esityksen kuntaan osoittamisesta ELY-keskukselle. ELY-keskus varmistaa kunnan vastaanottovalmiuden ennen kuntaan osoittamista.

Kunnan on tehtävä tiivistä yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa vastaanottoprosessin sujuvuuden varmistamiseksi ja kunnan ja hyvinvointialueen palveluiden yhteensovittamiseksi ja turvaamiseksi. Osana yhteistyötä kunnan on kuultava hyvinvointialuetta ennen kuntaan osoittamista ja kotoutumisen edistämistä koskevan sopimuksen tekemistä tai tarkistamista, sekä ennen yksittäisen henkilön kuntaan osoittamista, jos henkilöllä on ilmeisiä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelun tarpeita. Kunnan ja hyvinvointialueen tulee sopia yhteishenkilöistä ja yhteistyön käytänteistä lain edellyttämällä tavalla. Kuuleminen tulee toteuttaa kirjallisesti kuntaan osoittamisen valmistelun alkuvaiheessa. Jos kuulemisessa käytetään sähköpostia, tulee sen olla suojattu viesti.

KUNNAN TEHTÄVÄT KOTIKUNNAN SAAVAN HENKILÖN VASTAANOTOSSA KIVIJÄRVELLÄ

- Uuden asukkaan ohjaus ja neuvonta kuntaan siirtymisessä
- Asunnon vuokrasopimuksen tekeminen asukkaan omiin nimiin, jos henkilö jatkaa kunnan vuokra-asunnossa. Muutoin auttaminen uuden asunnon etsimisessä.
- Tarvittavien sähkö-, vesi- ja vakuutus sopimusten teossa auttaminen
- Jos Kivijärvellä jo aiemmin asunut tilapäisen suojelun asukas ja sittemmin kotikunnan saanut haluaa jatkaa asumista Kivijärvellä, hän voi siirtää aiemmin kunnalta saadun kalustuksen ja tarvikkeiston uuteen asuntoon. Asiakkaan toiveen mukaan selvitetään mahdollisuus jatkaa asumista omalla vuokrasopimuksella nykyisessä asunnossa.
- Jos kuntapaikka myönnetään henkilölle, joka ei ole aiemmin asunut Kivijärvellä: Asunnon käyttötavarat hankitaan pääasiassa sen jälkeen, kun henkilö on kunnassa ja voi itse osallistua hankintoihin. Kunta voi hankkia välttämättömät kalusteet ja muut elämiseen tarvittavat ensipäivän tarvikkeet, ja hakea niistä kotoutumislain 47a §:n mukaisia korvauksia.
- Alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelman laatiminen heille, joille TE-toimisto ei sitä tee
- Ohjaaminen tarvittaessa muiden viranomaisten palveluihin, esim.
 - sote-palveluihin hyvinvointialueelle
 - kotikunnan rekisteröinnin hakemiseen DVV:ltä
 - perustoimeentulotuen hakemiseen Kelalta ja ehkäisevän ja täydentävän toimeentulotuen hakemiseen hyvinvointialueelta
 - TE-toimiston asiakkaaksi rekisteröitymiseen

TIEDONSAANTI JA TIETOJÄRJESTELMÄT

Kotoutumislain 87 §:n 1 momentin nojalla kunta saa välttämättömät tiedot:

- alkukartoituksen ja kotoutumissuunnitelman tekoon (erityisesti kotikunta- ja oleskelulupatiedot Maahanmuuttovirastolta ja DVV:ltä)
- kuntaan osoittamisprosessiin (ELY, Migri, vastaanottokeskus)
- kotoutumislain mukaisten korvausten hakemiseen (ELY, KEHA, Migri, DVV)

Kotoutumislain mukaan Kelan on toimitettava kunnalle alkukartoituksen käynnistämistä varten välttämättömät tiedot maahanmuuttajasta, johon sovelletaan kotoutumislakia ja joka saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotuesta annetun lain mukaista toimeentulotukea. Kotouttamisen koordinaattorilla on Kelmu-oikeudet, joilla hän voi tarkistaa Kelan sivuilta nämä henkilöt.

Työ- ja elinkeinoministeriö valmistelee kotoutumislain kokonaisuudistusta. Uudistus tulee sisältämään kotoutumispalveluja varten tarkoitetut valtakunnalliset kotoutumisen tietojärjestelmäpalvelut. Nämä palvelut tulevat sisältämään kuntien käyttöön tulevan kotoutumisen asiakastietojärjestelmän. Järjestelmä on tulossa käyttöön vuoden 2027 alusta.

VALTION KORVAUKSET KUNNILLE JA HYVINVOINTIALUEILLE

Valtio maksaa kotoutumislain mukaisia korvauksia kunnille ja hyvinvointialueille. Kunnalle maksettavien korvausten edellytyksenä on, että kunnalla on kotoutumislain mukainen kunnan kotouttamisohjelma sekä ELY-keskuksen kanssa tehty sopimus kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä.

Tilapäisen suojelun asiakkaiden vastaanotosta on tehty ”Sopimus kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä” Keski-Suomen Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY- keskus) ja Kivijärven välillä. Sopimus on voimassa toistaiseksi. Sopimuksen perusteella valtionkorvauksia voidaan hakea kaikista kunnassa asuvista, korvausten piirissä olevista henkilöistä. Kuntapaikoille vastaanotettavat henkilöt voivat olla oleskeluluvan saaneita turvapaikanhakijoita tai kiintiöpakolaisia.

Kotoutumislain 2 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetuista henkilöistä maksetaan laskennallisia korvauksia kunnille. Korvaukset on tarkoitettu ohjaukseen ja neuvontaan sekä muuhun kotoutumista tukevaan toimintaan. Korvausten enimmäisaika on 3 v. Korvaukset maksetaan pääosin automaattisesti. Kunta voi seurata saamiaan laskennallisia korvauksia Migrin UMA-järjestelmän kuukausittaisista raporteista.

Tilapäisen suojelun perusteella oleskeluluvan saavasta, jolla on kotikunta, maksetaan kotoutumislain mukaisia valtion korvauksia kunnalle. Korvauksia maksetaan tilapäistä

suojelua saavista kotikuntamerkinästä alkaen. Tilapäistä suojelua saavat ovat vastaanottopalveluiden piirissä siihen saakka, kunnes heillä on kotikunta.

Kotoutumislaisissa on myös useita erikseen haettavia korvauksia, joita kunnan tulee hakea KEHA-keskukselta syntyneistä kustannuksista. Kotoutumislain mukaisten kustannusten korvaamisesta kunnille on annettu Työ- ja elinkeinoministeriön ohje (VN/32627/2022), jossa kustannusten korvaaminen on kuvattu tarkasti.

Kunnille siirtyy TE-palveluiden uudistuksen myötä vuonna 2025 julkisen työvoima- ja yrityspalveluiden tehtävät sekä rahoitus, joka sisältää mm. kotoutumiskoulutuksen rahoituksen. Palvelut rahoitetaan yleiskatteisena valtionosuutena. Valtionosuuskriteerit perustuvat työikäisten, laajan työttömyyden että vieraskielisten kriteereillä. Kotoutumiseen liittyvät julkiset TE-palvelut tullaan jatkossakin työikäisten palveluissa keskittämään tulevan kuntien yhteisen työllisyysalueen kesken. Näitä keskitettyjä palveluita olisivat alkukartoitukset ja kotosuunnitelmat, yhteiskuntaorientaatio, monialaiset palvelut sekä erityisesti kotokoulutukset. Tässä yhteydessä puhutaan siis työvoimakoulutuksena järjestettävästä kotoutumiskoulutuksesta.

KOTOUTTAMISTA TUKEVA VIESTINTÄ JA TIEDOTTAMINEN

Tarvittava tieto pyritään saamaan kaikkien sitä tarvitsevien ulottuville. Alkuvaiheen viestinnässä avainasemassa ovat kohtaamiset ja selkokieliset tekstit. Tavoitteena, että maahanmuuttaja riittävästi tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta, kotikunnastaan ja palveluista sekä löytää tarvitsemansa palvelut. Toiminta on kaikkien toimialojen vastuulla ja sitä toteutetaan mm. selkokielisten ohjeiden ja esitteiden avulla, että päivittämällä kunnan verkkosivuille tarpeellisia yhteystietoja ja sisältöä myös englanniksi. Henkilöstölle välitetään kotouttamistietoa tarvittaessa pidettävissä palavereihin.

MONIALAINEN VERKOSTOYHTEISTYÖ ERI TAHOJEN KANSSA

Kotoutumislaki edellyttää paikallisten viranomaisten kehittävän kotoutumista monialaisena yhteistyönä. Yhteistyöhön osallistuvat kunta, hyvinvointialue, työ- ja elinkeinopalvelut ja poliisi sekä kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja palveluja edistävät järjestöt, yhdistykset ja yhteisöt.

Kaksisuuntaisen kotoutumisen merkityksen tunnistaminen on kotoutumistyössä tärkeää. Mm. ystävöimintää ja vapaaehtoistoimintaa kehittämällä tarjotaan maahanmuuttajille mahdollisuuksia tuoda esiin omaa kulttuuriaan. Tätä työtä tehdään myös opetuksen ja työelämän puolella.

Maahanmuuttaja saa tarvitsemansa tiedon palveluista ja tukea kotoutumiseensa kotoutumisen alkuvaiheesta lähtien.

ASUMINEN

Maahanmuuttajien asumista tuetaan tarvittaessa kotoutumisvaiheessa antamalla heille perustietoa asumisesta Suomessa sekä lähiohjausta talon järjestyssääntöjen sekä asumiskulttuurin ohjaamisessa. Kunta yhdessä Kivijärven Vuokratalot Oy:n kanssa järjestää asumista kuntamallin tilapäisen suojelun asiakkaille sekä muille maahanmuuttajille. Kuntaan tuleville laaditaan yhteistyössä vuokrataloyhtiöiden kanssa asumiskansio, joka sisältää turvallisuusohjeita, siivousohjeita ym. asuntoon ja asumiseen liittyviä ohjeita selkokielellä, mahdollisuuksien mukaan maahanmuuttajan omalla kielellä tai englanniksi. Kansiossa on tärkeitä puhelinnumeroita, ensiapuohjeet ym. Kotouttamisen koordinaattori käy jokaisen perheen kanssa asumiseen liittyvät asiat muuton yhteydessä tai ensimmäisten kuukausien aikana läpi. Kotouttamisen koordinaattori ohjaa ja opastaa kaikissa asumiseen liittyvissä asioissa koko kotoutumisen ajan yhdessä vuokranantajan ja muiden toimijoiden kanssa.

KOTOUTTAMISOHJELMAN SEURANTA JA PÄIVITYS

Kotouttamisohjelmaa tulee päivittää nykylain vaatimusten mukaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Kivijärven kotouttamistyöryhmä kokoontuu jatkossa tarpeen mukaan, mutta kuitenkin vähintään kerran vuodessa, jolloin tarkistetaan sovittujen toimenpiteiden toteutumista, kunnan maahanmuuttajien ja maahanmuuttotyön tilanne sekä tehdään mahdollisia muutoksia ja päivityksiä kotouttamisohjelmaan. Samassa yhteydessä kotouttamistyöryhmä tekee kunnanhallitukselle kehittämissuhteita koskien kotouttamisprosessia sekä kansainvälistymistä ja maahanmuuttostrategiaa

Hyväksytty Kivijärven kunnanhallituksessa 09.10.2023 § 211